

DATUM 7 juli 2020
KENMERK 18475-OD-1219258
CONTACTPERSOON ing. O. Duisters
TELEFOONNUMMER +31 (0)412 – 65 50 58
BIJLAGE
ONDERWERP Tekstvoorstel waterparagraaf
Speelheuvelstraat

Aan
Bouwbedrijf van Bree Someren,
T.a.v. de heer J. Vlassak,
Vaarselstraat 8,
5711 RE Someren.

Geachte heer Vlassak,

U verzocht ons om een tekstvoorstel te maken voor de waterparagraaf die onderdeel zal gaan uitmaken van de ruimtelijke onderbouwing behorende bij uw initiatief voor de bouw van een appartementencomplex aan de Speelheuvelstraat te Someren. Deze waterparagraaf treft u bijgaand aan.

Tekst voor waterparagraaf

Waterparagraaf Speelheuvelstraat te Someren

Inleiding

Doel van de waterparagraaf is de component water in een zo vroeg mogelijk stadium te adresseren in het besluitvormingsproces van ruimtelijke plannen. De paragraaf beschrijft de huidige watersituatie in het plangebied. Daarnaast legt het vast aan welke watereisen ontwikkelingen, binnen de gestelde randvoorwaarden van het bestemmingsplan, moeten voldoen. Het doet dit door ruimtelijke plannen onder meer te toetsen aan "hydrologisch neutraal" conform landelijk en lokaal waterbeleid. Met deze waterparagraaf wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 3.1.6, lid 1, onder c, van het Besluit ruimtelijke ordening.

Beleid

Nationaal waterbeleid

In de afgelopen decennia heeft Nederland meerdere keren te kampen gehad met wateroverlast. Dit heeft geresulteerd in een omslag in het waterbeleid en het denken over water. Het kabinet heeft in

december 2000 voor het Waterbeleid 21e eeuw drie uitgangspunten opgesteld, te weten anticiperen in plaats van reageren, niet afwentelen van waterproblemen op het volgende stroomgebied, maar handelen volgens de drietrapsstrategie van vasthouden-bergen-afvoeren en meer ruimtelijke maatregelen naast technische ingrepen. Belangrijk onderdeel in het waterbeleid is de watertoets. Nieuwe plannen en projecten moeten worden getoetst aan de effecten op veiligheid, wateroverlast en verdroging. Ruimte die nu beschikbaar is voor de bescherming tegen overstromingen en wateroverlast mag niet sluipenderwijs verloren gaan bij de uitvoering van nieuwe projecten voor infrastructuur, woningbouw, landbouw of bedrijventerreinen.

Het Waterbeleid in de 21e eeuw richt zich derhalve primair op het voorkomen van wateroverlast door overstroming vanwege veel neerslag in een korte tijd. Hieruit volgen richtlijnen voor de ruimtelijke inrichting van het gebied om wateroverlast tegen te gaan en de mogelijke technische maatregelen die kunnen worden ingezet, ingedeeld in de voorkeursvolgorde van vasthouden, bergen en afvoeren. De doelstelling van deze maatregelen is een afvoer te krijgen die niet groter is dan de landbouwkundige afvoer.

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Een belangrijke verandering na het in werking treden van de Waterwet is de onderverdeling in het bevoegde gezag met betrekking tot directe en indirecte lozingen. Alle indirecte lozingen vallen onder het Wabo bevoegde gezag (gemeente en provincie). Alle directe lozingen vallen onder het bevoegde gezag voor de Waterwet (waterschappen voor de regionale wateren en Rijkswaterstaat voor de Rijkswateren). De directe lozingen vallen onder de Waterwet (Wtw). De indirecte lozingen vallen inmiddels onder de omgevingsvergunning (Wabo).

Provinciaal beleid

Het provinciaal beleid is onder andere verwoord in het 'Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021' (verder: PMWP). Het plan vormt de strategische basis voor het Brabantse waterbeleid en waterbeheer, voor de korte en lange termijn. Het Waterplan houdt rekening met duurzaamheid en klimaatveranderingen. Het is een breed gedragen beleidsplan, omdat het tot stand is gekomen in nauwe samenwerking met veel belanghebbende (water)partijen in Brabant.

Beleid waterschap (Aa en Maas)

Het plangebied valt binnen het beheersgebied van Waterschap Aa en Maas. Het waterbeleid van dit waterschap is neergelegd in het waterbeheerplan 2016-2021 'Werken met water. Voor nu en later' en is gebaseerd op Europese, nationale en provinciale regelgeving. Het waterbeheerplan is een strategisch document, afgestemd op de Europese Kaderrichtlijn Water, het Stroomgebiedsbeheerplan Maas, het

Nationaal Waterplan en het Provinciaal Waterplan. Hierin staan de doelen en de wijze om deze te behalen weergegeven. De belangrijkste uitdagingen voor de komende planperiode zijn de volgende:

- Voldoende water voor landbouw en natuur: gestreefd wordt naar voldoende water voor alle functies. Niet te veel en niet te weinig. Verdroging is een probleem voor zowel landbouw als natuur. De focus lag al op de aanpak van verdroging van natuurgebieden, maar wordt nu verbreed omdat ook de landbouw in toenemende mate kampt met verdroging. Dit vraagt om een integrale aanpak. Juist door de samenhang binnen een gebied als uitgangspunt te nemen en met alle stakeholders naar oplossingen te zoeken.
- Kringloopdenken: het kringloopdenken wint steeds meer terrein in de maatschappij, ook op watergebied. Duurzaam ontwikkelen is van belang: voldoende en schoon water voor nu en later door op een andere manier met het water om te gaan. Van lineair naar circulair. Schoon regenwater niet meer op het riool, grondstoffen halen uit het afvalwater, slootmaaisel gebruiken als organische stof voor de aangrenzende landerijen en gezuiverd afvalwater van bedrijven als aanvulling van het grond- en oppervlakte water. Dit is een nieuwe manier van werken.
- Wateroverlast en hittestress: steeds vaker zien we foto's in de media van straten die blank staan na een hevige stortbui. Een direct gevolg van de klimatologische omstandigheden en steeds verdergaande verstening. Perioden van te veel (en te weinig) water doen zich steeds vaker voor. In de stedelijke omgeving is er voor plotselinge wateroverlast alleen een uitweg via het riool. Zoveel water kan het riool niet aan, waardoor straten en pleinen onder water komen te staan en riolen overstorten op het oppervlaktewater. Tegelijkertijd hebben steden in toenemende mate te kampen met hittestress. Op zomerse dagen wordt het zo warm dat mensen hier last van krijgen in hun functioneren. De gemeente gaat over de riolering en de inrichting van de leefomgeving. Het waterschap over de zuivering van het rioolwater. Gemeente en waterschap moeten op zoek naar de beste oplossing voor de watervraagstukken in de bebouwde omgeving. De vraag is hoe stedelijke inrichting en water met elkaar verbonden kunnen worden. Dat biedt volop kansen; water als inspiratiebron voor stedelijke vernieuwingen een hoogwaardige leefomgeving.
- Steeds meer ongewenste stoffen in het water zoals medicijnen: van elk medicijn dat we inslikken komt een deel in het riool terecht. Omdat we steeds meer medicijnen tot ons nemen, is hierdoor een potentiële bedreiging voor de waterkwaliteit ontstaan. Het waterschap is belast met de zuivering van het rioolwater, maar het medicijnvrij maken van rioolwater vergt vergaande technische aanpassingen en miljoeneninvesteringen. Het probleem bij de bron aanpakken betekent dat ook partijen als de farmaceutische industrie, verzorgingstehuizen en apothekers aan zet zijn. Dit is een voorbeeld van hoe het waterschap ook met andere partners zoekt naar duurzame oplossingen. Dit

geldt ook voor andere ongewenste stoffen in het water, zoals gewas- en beschermingsmiddelen en nieuwe stoffen zoals microplastics en nanodeeltjes.

- Vergroten waterbewustzijn: het waterbewustzijn in Nederland is laag (volgens het OESO-rapport van maart 2014 'Water governance in the Netherlands: fit for the future'). Het is van belang dat gebruikers zich bewust zijn van de waarden van het water en de inspanningen die hiervoor nodig zijn. Dit begint in de eigen leefomgeving.

Keur

De waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel hebben in de Noord- Brabantse Waterschapsbond (NBWB) besloten om de keuren te uniformeren en tegelijkertijd te dereguleren. Hierbij is aangehaakt bij het landelijke uniformeringsproces van de Unie van Waterschappen. Er is conform het nieuwe landelijke model een sterk gedereguleerde keur opgesteld, met bijbehorende algemene regels en beleidsregels. Deze zijn voor de drie waterschappen gelijkloidend.

In de keur is opgenomen dat het in beginsel verboden is om zonder vergunning neerslag door toename van het verhard oppervlak of door afkoppelen van de bestaande oppervlakte, tot afvoer naar een oppervlaktewaterlichaam te laten komen. Dit verbod is van toepassing tenzij:

- het afkoppelen van het verhard oppervlak maximaal 10.000 m² is, of;
- de toename van het verhard oppervlak maximaal 2000 m² is, of;
- de toename van het verhard oppervlak bestaat uit een groen dak;
- de toename van het verhard oppervlak tussen 2000 m² en 10.000 m² is en compenserende maatregelen zijn getroffen om versnelde afvoer van hemelwater tegen te gaan, in de vorm van een voorziening met een minimale retentiecapaciteit* conform de rekenregel

**Benodigde retentiecapaciteit (in m³) = toename verhard oppervlak (in m²) x gevoeligheidsfactor x 0,06.*

Daarbij dient de voorziening te voldoen aan de volgende voorschriften:

- de bodem van de voorziening dient boven de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) te liggen;
- de afvoer uit de voorziening via een functionele bodempassage naar het grondwater en/of via een functionele afvoerconstructie naar het oppervlaktewater plaatsvindt. Indien een afvoerconstructie wordt toegepast, dient deze een diameter van 4 cm te hebben;
- daarnaast moet er altijd een overloopconstructie zijn, om uitspoeling naar de sloot te voorkomen.

Digitale watertoets

Het waterschap Aa en Maas biedt de mogelijkheid om via een eenvoudige wijze on-line vast te stellen of het initiatief strijdig is met waterschapsbelangen. Uit deze digitale watertoets is gebleken dat er geen strijdigheid is. Het waterschap heeft derhalve geen bedenkingen tegen dit plan.

Beleid gemeente

Het waterbeleid van de gemeente Someren is gebaseerd op een aantal basisprincipes :

- voorkomen wateroverlast
- zo weinig mogelijk waterverontreiniging;
- op natuurlijke wijze reinigen voordat het de beken en rivieren in stroomt als er toch waterverontreiniging voorkomt;
- beken behoeden voor te grote toestroom van neerslag in korte tijd. Dit betekent dat binnen en in de directe nabijheid van de stad en de dorpen het (regen)water moet worden geïnfiltreerd en tijdelijk worden geborgen (vasthouden), uiteraard zonder te zorgen voor overlast of schade.

Uitgangspunt in het huidige beleid van gemeente is dat planontwikkeling moet aansluiten bij een duurzaam integraal waterbeheer.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP)

In het gemeentelijk rioleringsplan 2018 – 2022 is vastgelegd dat, om wateroverlast te voorkomen bij inbreidingslocaties < 2.000 m² het regenwater eerst op eigen terrein verwerkt moet worden.

Uitgangspunt is dat bij nieuwe ontwikkelingen geen hemelwater op de (vuilwater)riolering wordt aangesloten.

De gemeente Someren zorgt voor het inzamelen en verwerken van afvloeiend hemelwater, wanneer dit doelmatig is en het niet redelijkerwijs verwacht kan worden van dat de initiatiefnemer het hemelwater zelf verwerkt. De doelmatigheid en de redelijkheid is afhankelijk van:

- de ligging in stedelijk dan wel landelijk gebied;
- de mogelijkheden voor infiltratie van hemelwater;
- de grootte van de percelen;
- de aanwezigheid van een regenwaterriool op straat;
- de nabijheid van oppervlaktewater.

Infiltratie van hemelwater in de bodem wordt verondersteld mogelijk te zijn als de bodem voldoende doorlaatbaar is (>1 m/d) en de grondwaterstand voldoende laag is (> 1,2 m-mv).

Bij een toename en afkoppeling van het verhard oppervlak geldt het uitgangspunt dat plannen zoveel mogelijk hydrologisch neutraal worden uitgevoerd. In principe dient er 60 mm retentie gerealiseerd te worden (600 m³ per hectare verhard oppervlak).

Als hemelwater op eigen terrein verwerkt wordt ligt hier geen zorgtaak voor de gemeente.

Beschrijving huidig en toekomstig watersysteem plangebied

Bestaand situatie: In de huidige situatie is in het plangebied (5.575 m²) een woning met bijgebouwen (360 m²) en terreinverharding (350 m²) aanwezig.

De terreinverharding betreft de oprit en parkeerplaats die afwateren naar de straat. De woning en het bijgebouw zijn aangesloten op het gemengde stelsel ter plaatse.

De totale waterafvoerende oppervlakte is in de bestaande situatie ca. 710 m².

Grenzend aan het plangebied is aan de noordzijde een grote vijver aanwezig. Het plangebied is verder niet gelegen in een gebied dat is aangewezen als boringsvrije zone, reserveringsgebied waterberging of ecologische verbindingszone.

Toekomstige situatie: Er is sprake van een herontwikkeling waarbij de bestaande inrichting komt te vervallen en er 15 appartementen worden gebouwd. Onder de appartementen komt een parkeerkeerder

Er wordt een gescheiden inzamelingsstelsel voor hemelwater en vuilwater aangelegd.

Hydrologisch Neutraal bouwen

Uiteraard moet eerst voorkomen worden dat het hemelwater vervuild. Vervuiling zal worden voorkomen door het gebruik van duurzame niet uitlogende bouwmaterialen. Dit wordt getoetst bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het bouwen. Verder zullen in alle standleidingen bladvangsters worden aangebracht.

Bij hydrologisch neutraal bouwen wordt door het waterschap gekeken naar de toename van het verharde oppervlak. Dat is in dit geval maar $1.423 - 640 \text{ m}^2 = 783 \text{ m}^2$. De gemeente gaat er echter vanuit dat de locatie eerst wordt leeg gemaakt en dat alle nieuwbouw met bijbehorende verhardingen als toename moet worden gezien (1.423 m^2).

Teneinde te voldoen aan het principe van hydrologisch neutraal bouwen dient het regenwater volgens het drietrapsbeleid vasthouden-bergen-afvoeren te worden bekeken.

Vasthouden van het hemelwater op de locatie is mogelijk. Het onverharde deel van het perceel is groot genoeg om al het regenwater vast te houden.

Bergen van hemelwater. De bergingsopgave die hierbij door de gemeente Someren wordt gehanteerd is 60 mm/m^2 . Dit resulteert in onderstaande bergingshoeveelheid voor het gehele project.

Berekening plan Speelheuvelstraat				7 juli 2020	
Categorie	Oppervlakte (m ²)	Verhardingspercentage	waterafvoerende oppervlakte (m ²)	Bergingseis (mm/m ²)	Benodigde berging (m ³)*
Hoofdbebouwing	817	100%	817	60	49,02
Fietsenberging	46	100%	46	60	2,76
Klinkerverharding	490	80%	392	60	23,52
Parkeervakken, grastegels	175	10%	17,5	60	1,05
Hellingbaan parkeerkelder	150	100%	150	60	9,00
Plantsoen/tuin	3.897	0	0	0	0,00
Totaal	5.575		1.422,5		85,35

Afvoeren door infiltreren. De gronden in dit gedeelte van Someren zijn zandig en kenmerken zich door een hoge infiltratiesnelheid. Hoewel er op deze locatie geen infiltratieonderzoek is uitgevoerd is wel algemeen bekend dat voldaan kan worden aan de minimale waarde van 1,0 m/d waarbij infiltratie mogelijk wordt geacht.

De grondwaterstand is door Archimil op 3 juni 2020 vastgesteld op ca. 3,5 m-mv. Er wordt dus voldaan aan de eis dat de GHG lager moet liggen dan 1,2 m-mv.

Doordat de infiltratiesnelheid groter is dan 1,0 m/dag zal een regenbui van 60 mm binnen 1,5 uur volledig door de bodem zijn opgenomen. Indien een hoeveelheid van 85 m³ water toegevoegd wordt aan ca 3.000 m² tuinoppervlak dan resulteert dat in een toename < 30 mm/m². Deze 30 mm kunnen worden opgeteld bij de maatgevende bui van 60 mm. Er valt immers 60 mm op de bodem en daaraan wordt 30 mm van elders toegevoegd.

De tijd waarbinnen 90 mm water infiltreert bij deze grondslag is dan maximaal 2 uur. Dat is nog steeds acceptabel.

Afvoeren. Vertraagd afvoeren van hemelwater via de riolering is pas aan de orde indien infiltratie geen optie is. Bij vertraagd afvoeren wordt middels een pompsysteem of door vrije uitloop met een diameter van 4 cm, het water uit de bergingsvoorziening op het riool of bovengronds op gemeentegrond, geloosd.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

- 1) Het plan leidt niet tot strijdigheid met belangen van het waterschap;
- 2) Het vasthouden en infiltreren van hemelwater is op de locatie goed mogelijk.
- 3) Al het regenwater in het plan zal in de tuin met een oppervlakte van ruim 3.000 m² vrij uitstromen of worden opgevangen in een bergingsvoorziening met een capaciteit van 85 m³ m³.
- 4) De aanleg van een ondergrondse voorziening is niet nodig.
- 5) Vanwege de hoge doorlatendheid van de bodem zal het hemelwater binnen 24 h infiltreren zodat er geen problemen zijn om een eventuele volgende bui te kunnen verwerken.
- 6) Bij de bouw moeten materialen gebruikt worden die niet uitloggen of anderszins verontreiniging van het hemelwater kunnen veroorzaken.

Aanbevelingen:

- 1) Bij de terreininrichting dient er rekening mee gehouden te worden dat het perceel niet afwatert naar de openbare gebieden of naar gronden van derden. Indien de terreinverharding of toegangsweg afloopt naar gronden van derden dan dient hier een opvanggoot of waterkering te worden voorzien.
- 2) Bij ons is niet bekend wie de eigenaar is van de vijver die grenst aan de achterzijde van het perceel. Het koppelen van een hemelwaterriolering op deze vijver is een prima manier om hemelwater lokaal te bergen en te infiltreren. Indien de eigenaar van de vijver daarmee instemt en indien de gemeente hier akkoord mee is, is dat een makkelijk en goedkope optie om hemelwater in het projectgebied te houden..

Einde tekst voor waterparagraaf

Slotopmerking: Deze waterparagraaf is geen civieltechnische uitwerking van het uiteindelijke systeem dat gekozen wordt. Ieder systeem dient vooraf de goedkeuring te hebben van het bevoegde gezag. Met deze waterparagraaf wordt alleen bevestigd dat het mogelijk is om het hemelwater in het projectgebied vast te houden en te laten infiltreren. Het is niet nodig hiervoor een afzonderlijke bergingsvoorziening aan te leggen.

Hopende u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd, met vriendelijke groet,

ing. O. Duisters

directeur